

www.raakvlak.be

KNOKKE ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK WITTE HOEVE

FREDERIK ROELENS
GRIET LAMBRECHT

Titel: Conceptrapport archeologisch vooronderzoek Graaf Jansdijk 536, Knokke-Heist

Vergunningsnummer: 2014/370

Opdrachtgever: Bvba Promowest (Dhr. Joris Ide)

Uitvoerder: Raakvlak-afdeling economische activiteit

Vergunninghouder: Frederik Roelens

Auteurs: Frederik Roelens en Griet Lambrecht

Veldmedewerkers: Regi Poppe en Steven Verleye

Bewaring en beheer van de geregistreerde data, vondsten en stalen: Raakvlak

Locatie/vindplaats: Graaf Jansdijk 536, 8300 Knokke-Heist

Projectcode: KH14WH

Kadaster: Afd.3, sectie K, percelen nrs.495B

Periode: 7 oktober 2014

Technische ondersteuning: Nico Inslegers

Metaaldetectie: Roland Decock

Onderzoekopdracht: Archeologische evaluatie van het terrein

Aanleiding van het onderzoek: verbouwen en uitbreiden van een beschermd monument

Raakvlak:

Komvest 45

8000 Brugge

T +32 [0]50 44 50 41

F +32 [0]50 61 63 67

E info@raakvlak.be

www.raakvlak.be

© Raakvlak, oktober 2014

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Raakvlak.

1.	Inleiding	3
2.	Onderzoeksvragen	3
3.	Situering van het projectgebied	4
3.1.	Landschappelijke en archeologische situering	4
3.2.	Historische en cartografische situering	8
3.3.	Bodemkundige situering	12
4.	Veldwerk	13
5.	Besluit en antwoord op de onderzoeksvragen	16
6.	Bibliografie	17
7.	Bijlagen	17

1. Inleiding

Dit archeologisch onderzoek kadert in de geplande uitbreiding van en verbouwingen aan een beschermd monument, de zogenaamde Witte Hoeve, gelegen in de Graaf Jansdijk 536 te Knokke-Heist.

Het archeologisch proefonderzoek heeft tot doel het inventariseren en waarderen van het potentieel archeologisch erfgoed, dat door de geplande werken wordt verstoord. De resultaten worden geëvalueerd om de voordien ongekende, archeologische waarde van het bodemarchief in kaart te brengen en indien nodig een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving aan te bevelen.

Figuur 1: Aanleg van sleuf 1 langsheen het beschermde woonvolume

2. Onderzoeksvragen

Het doel van dit proefonderzoek is een archeologische evaluatie van het terrein. De onderzoeksvragen die bij dit project gesteld worden zijn:

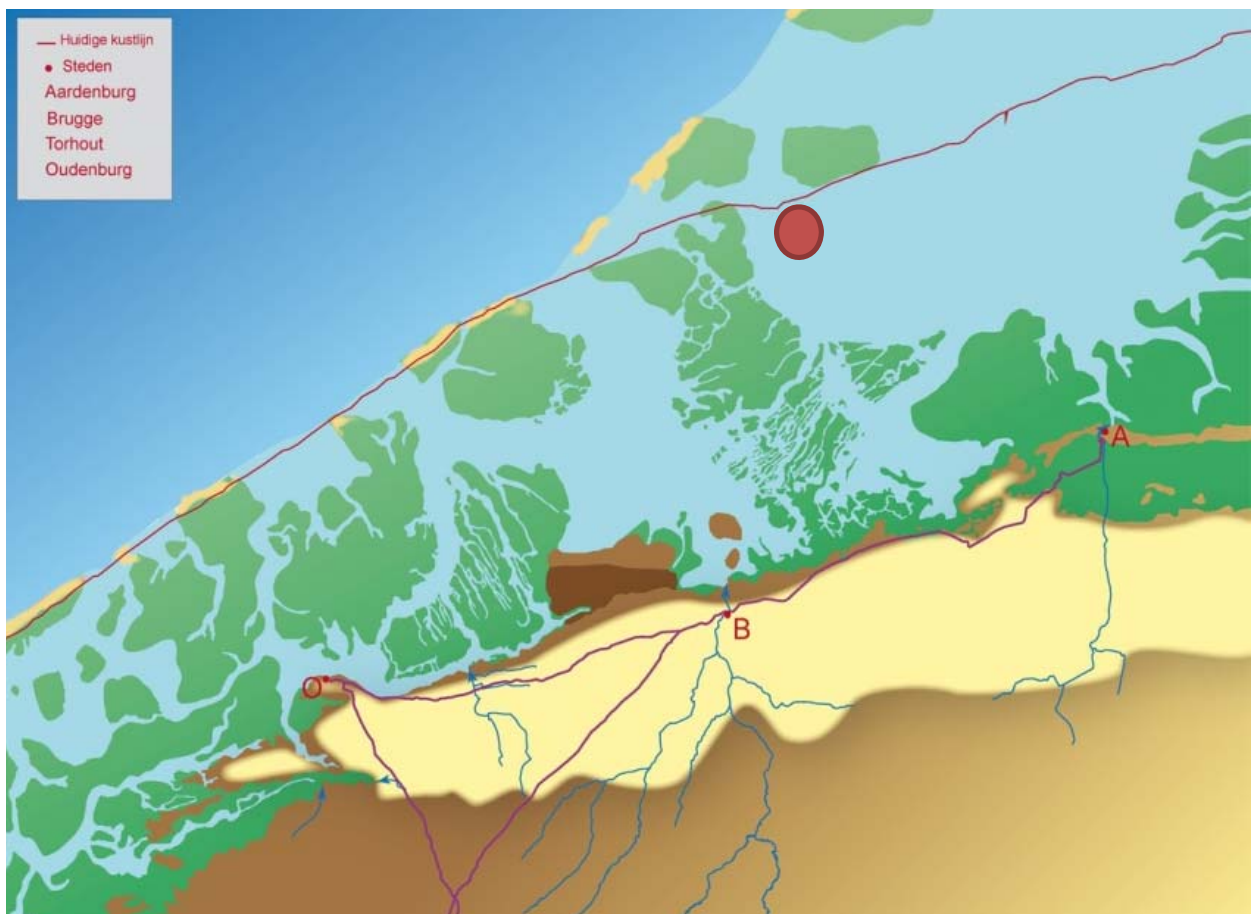
- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

3. Situering van het projectgebied

3.1. Landschappelijke en archeologische situering

De geschiedenis van de hoeve kan onmogelijk los gezien worden van de evolutie van het kustlandschap doorheen de tijd. Hieronder volgt een kort overzicht:

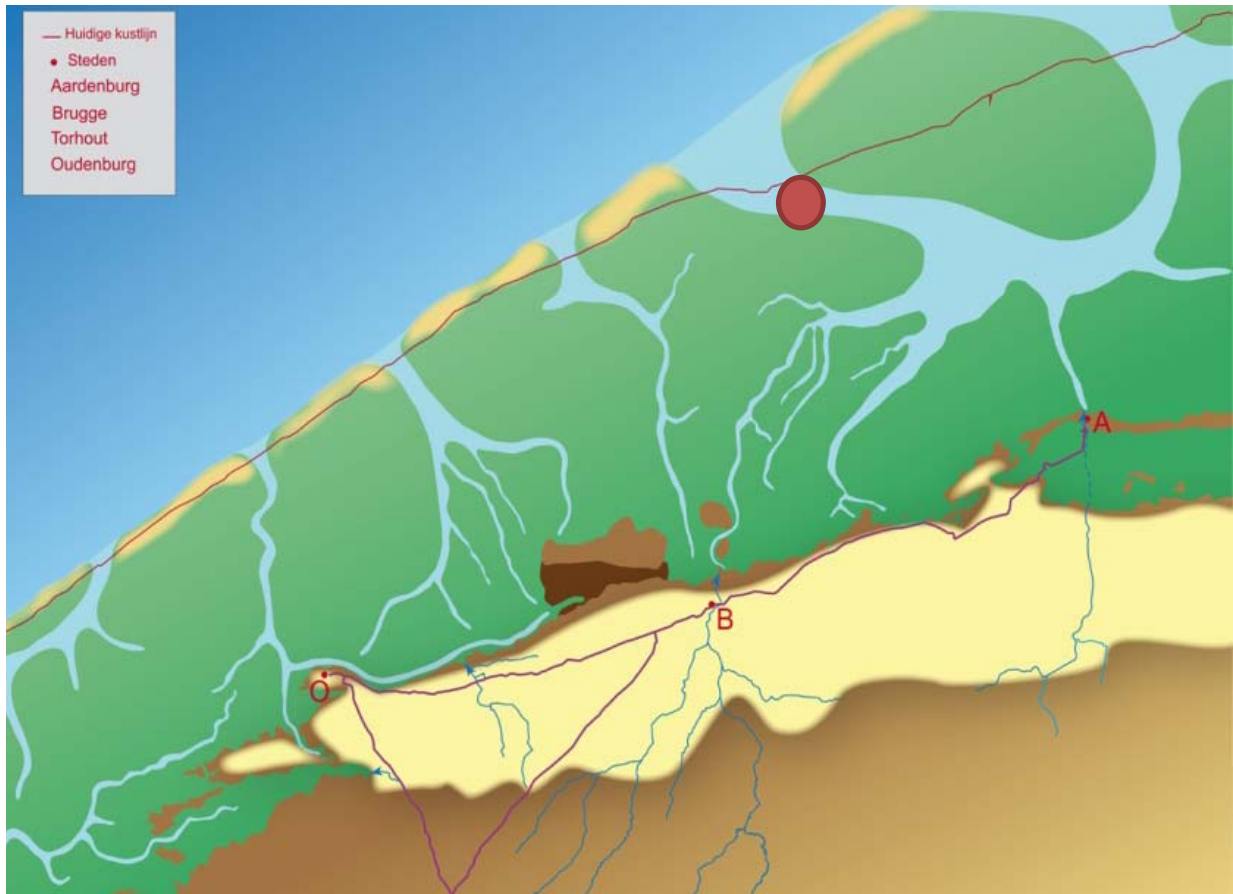
Op einde van Romeinse tijd, vanaf circa 300 na Chr., is de kustvlakte geëvolueerd tot een overheersend, maar ondiep getijdenlandschap met een dynamische afwisseling van slikken, schorren en actieve getijdengeulen (Hillewaert, 2011, p.68)(figuur 2). De menselijke aanwezigheid situeert zich voornamelijk op de hoger gelegen dekzandrug die loopt tussen Oudenburg en Aardenburg. Eventuele oudere archeologische sporen en vindplaatsen in de kustvlakte zijn veelal weggespoeld en worden slechts zelden teruggevonden.

Figuur 2: Het landschap in de laat-Romeinse tijd. Het projectgebied is aangeduid met een rode bol.

Tegen 1000 na Chr. is de oostelijke kustvlakte grotendeels verland en hoog opgeslibd tot schorren. Alleen in de direct omgeving van de zeegaten zijn wadomgevingen blijven bestaan. Een aantal natuurlijke restgeulen van de grote getijdengeulen worden in de eerste geschreven bronnen bij naam genoemd: *Budansflit*, *Reigersvliet*, *Neckersvliet* en *Markvliet*. Onder andere onder impuls van grote abdijen uit het binnenland en vanuit koninklijke domeinen aan de rand van de kustvlakte wordt het schorregebied gebruikt als

schapenweide. Men gaat er zich ook steeds meer vestigen. Om die woonkernen te beschermen werden plaatselijk kleinschalige verhoogde aarden bermen opgeworpen. Door dergelijke bermen langs de kustlijn tot een aaneensluitend kilometerlang geheel samen te voegen, onderstaat de eerste zeeverende dijken, toen meestal 'evendijk' genoemd. Op die manier worden uitgestrekte schorregebieden ten noorden van Brugge tegen de zee beschermd. Van werkelijke inpoldering onder de vorm van landwinst door dijkaanleg is dat moment nog geen sprake (Hillewaert, 2011, p.115)(figuur 3).

Figuur 3: Het landschap in de vroege middeleeuwen. Het projectgebied is aangeduid met een rode bol.

In de volle middeleeuwen vestigen kolonisten zich in het schorregebied en stichten dorpen van waaruit ze het omgeving exploiteren. In eerste instantie zijn ze bestuursrechtelijk nog afhankelijk van hun moederparochie, maar naarmate de bevolking aangroeit, worden het zelfstandige parochies. De parochie van Knokke was oorspronkelijk afhankelijk van Koudekerke (de voorloper van Heist). Uit de oudst bewaarde vermelding van Knokke wordt vernomen dat het dorp in 1227 over een kapel en een ziekenhuis beschikt. Gedurende de eerste helft van de 13de eeuw groeit Knokke snel uit tot een zelfstandige parochie met in 1253 de officiële oprichting van de parochie *Sint-Catharine-ten-Cnocke* (inventaris bouwkundig erfgoed, 216446).

Gedurende de 12e en 13e eeuw bevindt zich ten noorden van Knokke het eiland Wulpen; de ingang van de Zinkval¹ bevindt zich tussen het strand van Scharpoord en Wulpen.

De landaanwas op de linkeroever van de Sincfal verloopt sneller ten oosten dan ten noorden van Knokke. Een groot deel van de inpolderingen ten oosten van het dorp vindt plaats gedurende de 13de eeuw. Dit gebeurde systematisch, met de aanleg van opeenvolgende langwerpige of halfronde dijken (figuur 4).

Deze eerste systematische landwinning was hoofdzakelijk een private onderneming. Het aandeel van de ondernemer was zo groot, dat men hem het merendeel van het land moest laten (Coornaert, 1974 p.27). De oudste polders in dit gebied hebben een gelijkaardige evolutie doorlopen: na de landwinning door een rijke heer wordt een grote hoeve of hofstede gebouwd, van waaruit het land bewerkt/ontgonnen kon worden. De gegevens in de Centrale Archeologische Inventaris geven dit duidelijk weer. In de omgeving van het terrein liggen een aantal grote hoeves: de Grote Keuvelhoeve (id:71724), Kleine Keuvelhoeve (id:71671), Vaucelles Hofstede (id:71725) en Hof te Kalvekete (id:71697) (figuur 5).

De Witte Hoeve kan in deze context geplaatst worden: de site gaat vermoedelijk terug tot de laatste decennia van de 13de eeuw, vlak na de indijking van de Vagevierspolder. De hoeve is te beschouwen als een hierboven beschreven vooruitgeschoven schapenhoeve of ontginningshoeve, gelegen op de rand (zijnde de dijk) van de polder en de schorren. De schapen, die voornamelijk voor hun kostbare wol gehouden werden, graasden op de schorre buiten de Graaf Jansdijk (CAI:71656). Bij het aandachtig bekijken van figuur 4 wordt duidelijk dat deze hoeve gedurende ongeveer 300 jaar de meest vooruitgeschoven stabiele positie in het landschap bezat.

Ook vandaag de dag doen de schorren nog dienst als graasweides voor schapen (foto ca. 2010).

Foto A. Zwaenepoel

¹ De Zinkval of *Sincfal* was een gebied van stroomgeulen, zandplaten, schorren en eilanden dat zich in de middeleeuwen bevond op de plaats van het Zwin en de huidige monding van de Westerschelde.

3.2. Historische² en cartografische situering

Uit de 15^e eeuw zijn twee verwijzingen gekend naar 'Vijfhuizen'. Bij de monding van de Reigaarsvliet zou een vissersdorp gelegen hebben, dat waarschijnlijk bestond uit vijf woningen.

- o Een groot dorp der bistaende, yet ten vyfhuuzen (1408), Archief Stad Brugge, 4, p.23, nr 908, rol
- o Ten vyf husen (1425), Registers van het Brugse Vrije 160, Rek.1424-25, f°26vo

Vanaf de 16^e eeuw zijn er vrij veel gegevens en kaarten beschikbaar over (de omgeving van) het projectgebied. Hieronder volgt een synthese van de geraadpleegde data. Opvallend genoeg is er geen sprake meer van een dorp, enkel nog van een hofstede. De hoeve wordt vermeld op de kaart van Pourbus van 1571 als 'Witten Hof'.

Twee bronnen uit de jaren 1570, een ommeloper van Sint-Anna-ter-Muiden en een document uit het archief van het bisdom van Brugge, vermelden dat de hoeve zwaar beschadigd, cq afgebrand werd tijdens de 80-jarige Oorlog (1568-1648).

- o Byde verbarende hofstede ghenaeemt ten vyfhuusen (1573), Archief Bisdom Brugge, F 178, Ligger Kerk Knokke
- o De vyf huusen die nu verbarrende inde trouble van Zeelandt (1573), Jonckheere 1200, Ommeloper St-Anna, f°31ro

De hoeve wordt nadien heropgebouwd. De inventaris bouwkundig erfgoed vermeldt dat deze nadien steenvast omschreven wordt als gelegen *"cum noordoostzyde en noordwesthende anden zeegracht-, liggende onder anden zeedyck ende cum zuudosthende anden dyck vanden nieuwen lande, ende es dhofstede ghenaeemt te Vyfhuyse byden Hazegrase"* (inv.58764). In archiefdocumenten wordt vrij veel verwezen naar de Witte Hoeve:

- o Dhofstede ghenaeemt ten vyfhuuze ofte witten huuse (1599), Aanwinst 3619, Omm. Vagevierspolder, f°5ro
- o Ten witten huuse (1601), Nieuw Kerkarchief 298, Tiende Kn, f°19ro
- o Het withuus (1625), Registers Brugse Vrije 30, Resolutiekaart 1618-32, f°232vo
- o T witte huusken (1639), Nieuw Kerkarchief 326, Tiende Kn.
- o 't withuus (1641), Archief Nieuw Hazegras, Kaart Hazegras
- o Hofstede de vyfhuyse, nu ghenaeemt t wittehuys (nota 1672), Gill.19, Omm.Volkaartsgote, f°34ro
- o Hofstede de vyf huusen (1690), Gill.20, Omm.Vagevierspolder, f°4ro
- o Vyfhuysen (kaart 1691), Gill.20, Omm.Volkaartsgote
- o dhofstede ten vyfhuyse (1747), Mestdagh 625
- o hofstede ten 5 huysen competerende via. Van Aelsinghe, daer sy woont 1764 (1764), Kaarten-Plannen 52)
- o La cense apartenante a la veuve de Marin van Aelsinghe (+-1675), Blankenbergse Watering, portefeuille 45, kaart 115
- o Hofstede ten Wittenhuysse, comptererende Sebastiaen Nachtegale cum suis, daer hy woont 1788 (1788), Mestdagh 1894/1

² De meeste archiefbronnen komen uit Coornaert, 1974, de cartografische bronnen werden geraadpleegd in het Rijksarchief te Brugge.

De hoeve wordt verpacht en wisselt door de jaren heen regelmatig van eigenaar. Gekend zijn achtereenvolgens W. Van Huesden, Jorris Teerlynck, Valentijn De Clercq, Coenraed d'Ursele heer van Hingene en baron van Hoboken, jonker Philippe Norbert Cobrise en Maryn Van Aelsinge die het aankoopt in 1732. In 1771 komt Sebastiaan Nachtegale, die in 1780 burgemeester van de parochie wordt, in de hoeve wonen.

Een belangrijke episode in de geschiedenis van de Witte Hoeve speelt zich af in de jaren 1620, tijdens de aanleg van de Linie van Fontaine, die als bevelhebber voor het Spaanse bewind de Zwinstreek tegen de aanvallen van de Nederlanders dient te beschermen. Bij de uitbouw van de 'Redoute van de Verbrande Hofstede' vestigt Fontaine zijn hoofdkwartier op de uiterst strategisch gelegen Witte Hoeve, waarrond hij een versterkt kamp aanlegt. Van hieruit voert hij de controle uit op de omringende gebieden.

De kaart van Horenbault uit 1622 situeert het legerkamp in de driehoek tegenaan de Graaf Jansdijk en de nieuwe Legervaart. De vrije westzijde wordt met een linie met redanten afgesloten (Termote, 2009, inv.nr. 23.1).

Bij het kamp hoort eveneens nog verspreide infrastructuur zoals een voorraadmagazijn bij de abdijhoeve Vaucelles, artillerie bij de redoute bij het dijkknoppunt, een buskruitmagazijn bij de hoeve de Grote Keuvel en een wapenopslagplaats ten zuidoosten van de hoeve Vijfhuizen. Ten oosten van de hoeve de Grote Heuvel was bovendien een begraafplaats voorzien. Lang is dit versterkte legerkamp niet in gebruik gebleven. Op de kaart van 1627 komt het niet meer voor. (Termote, 2009b, p.53)

Figuur 6: Het versterkt legerkamp rondom de Witte Hoeve, op de kaart van J. Horenbault (1622)

Het uitzicht en de samenstelling van de hoeve kan afgeleid worden op basis van beschikbare kaarten vanaf de 17^e eeuw:

Een eerste kaart van 1691 biedt een overzicht van de begijnen in de watering van Volkaartsgote (figuur 7). Vijfhuizen staat figuratief afgebeeld als een volume onder zadeldak, gelegen langs de Graaf Jansdijk in de Vagevierpolder. Het afgebeelde volume is het boerenhuis.

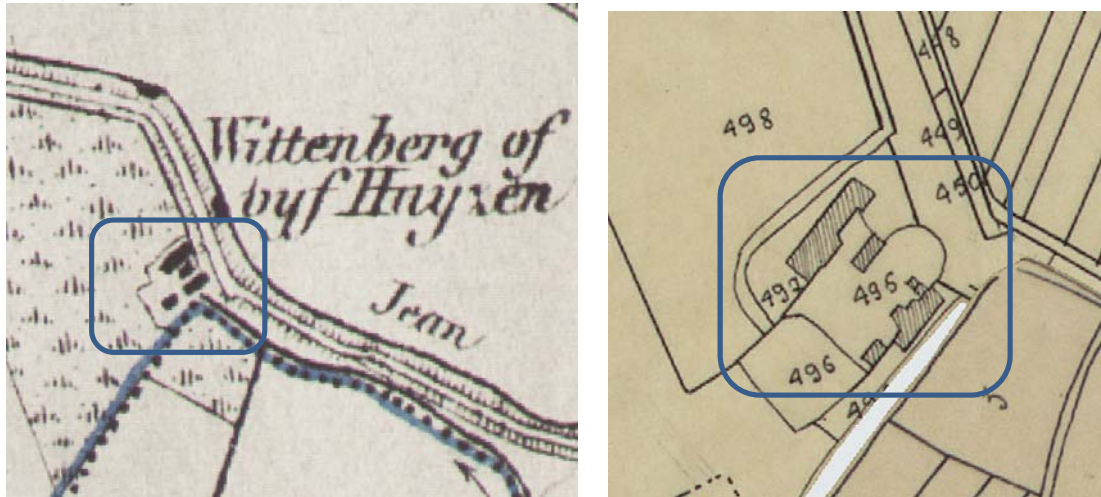
Figuur 7: Schematische kaart van de Watering van Volkaartsgote (1691). De hoeve is aangeduid met een blauwe rechthoek. (bron: RAB)

De 18^e-eeuwse Kabinetskaart is gedetailleerder. Hierop staan twee langwerpige oost-west geïoriënteerde volumes weergegeven (te identificeren als boerenhuis en schuur), alsook een derde onbekende volume (figuur 8).

Figuur 8: De hoeve weergegeven op de Kabinetskaart van Graaf Ferraris (1771) (bron: www.KBR.be)

Kadastraal onderzoek toont aan dat de 18de eeuwse situatie grosso modo blijft behouden gedurende de 19de eeuw. Op de kaarten van Vandermaelen en Popp staan de volgende volumes getekend: boerenhuis met geïncorporeerde stal, ten zuiden daarvan een wagenhuis, evenwijdig met het boerenhuis een schuur en tussen die twee gebouwen in, twee stalgebouwen. Er is slechts één belangrijke mutatie in 1885, waarbij de twee kleinere stallen aaneengebouwd worden tot de huidige stalvleugel en waarbij de schuur wordt aangepast (inv.58764)(figuur 9a-b).

Figuur 9a-b: De hoeve op de kadasterkaarten van Ph. Vandermaelen (1846-1854) en P.C. Popp (1845)

Volgens een artikel van de heemkundige kring 'Cnock is ier' zou de hoeve tijdens de Tweede wereldoorlog kortstondig gebruikt zijn door de Duitsers en was er antitankgeschut (88 mm-kannonnen) opgesteld. Met de bevrijding van de Scheldt-Pocket (1944), werd de hoeve op 31 oktober 1944 door de Canadezen heroverd (D'hont, 1994, p.51-52).

In 1992 wordt de schuur door een zware storm volledig vernield en vervangen door een nieuw industrieel schuurgedeelte. Het wagenhuis is vervangen door nieuwe opslagplaatsen, en ten zuiden van de schuur werd een recente loods gebouwd. De site wordt beschermd als monument bij ministerieel besluit van 15/10/2003 (inv.58764).

Samenvattend kan gesteld worden dat er vrij veel gekend is over deze historische hoeve:

Met de inpoldering van de Vagevierspolder omstreeks 1290 wordt het areaal permanent bebouwbaar. Over deze oudste occupatieperiode bestaan een aantal onduidelijkheden. Archiefdocumenten uit de 15e eeuw spreken over een vissersgehucht, 'Vijfhuizen' aan de monding van de Reigaarsvliet. 16e eeuwse documenten daarentegen spreken over één hofstede. Is het dorp in verval geraakt en werd enkel nog de hofstede bewoond? Of hebben we hier te maken met een toponymische verschuiving, gaande van 'de Witte Hoeve gelegen nabij Vijfhuizen' naar 'de Witte Hoeve of Vijfhuizen'? In dit laatste geval ligt het 15e eeuwse gehucht waarschijnlijk in de ruimere omgeving van de Witte Hoeve.

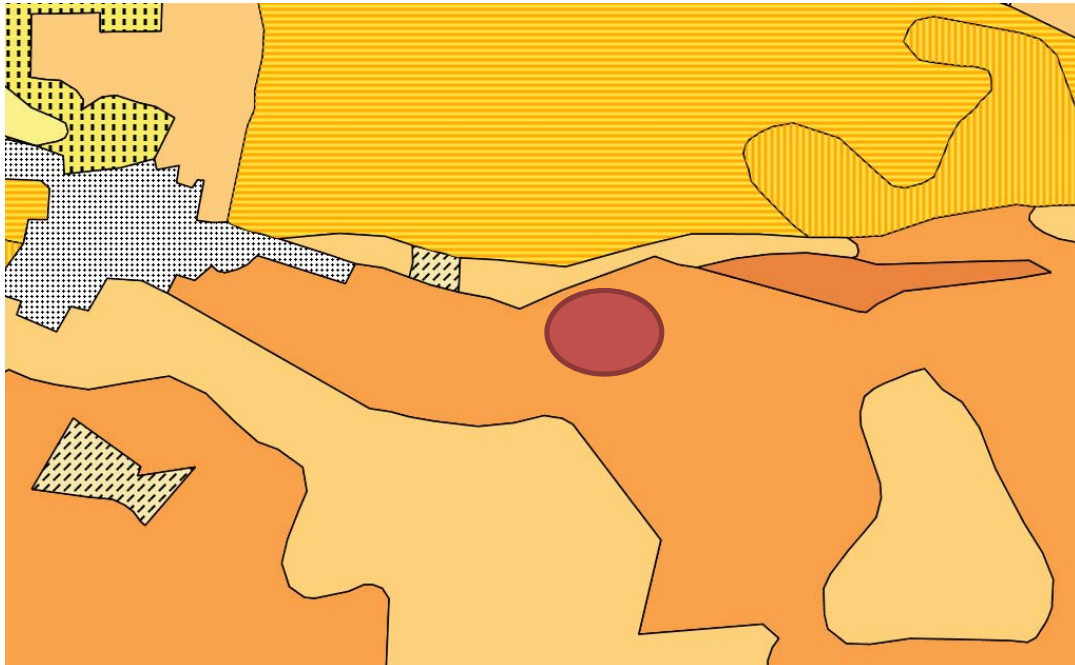
Verschillende bronnen beschrijven de hoeve als afgebrand en heropgebouwd tijdens 80-jarige Oorlog. De hoeve komt vervolgens regelmatig voor in archiefdocumenten- waaruit de toenmalige eigenaars gekend zijn- alsook op cartografische bronnen, waarvan het uitzicht en de samenstelling van het gebouwenbestand afgeleid kan worden.

De focus van het archeologisch onderzoek dient dan ook gericht te zijn op deze oudste fase.

3.3. Bodemkundige situering

Volgens de bodemverkenner is het terrein gekarteerd als z.Bb2, wat overeenkomt met zware schorgronden (figuur 10).

De zware schorgronden (Bb) hebben een kleidek waarvan de textuur varieert, volgens de polder, van zware klei tot klei; hoe jonger de polder des te zwaarder de klei gemiddeld is. Het kleidek verlicht geleidelijk en gaat over tot lichte klei of tot zavel tussen de 60 en 100cm. Bijna alle horizonten bevatten kleine schelpresten. De jonge klei is grijsbruin, dieper overgaand tot geelgrijs. Het lichter materiaal is geelgrijs, overgaand tot grijs. Roestvlekken komen voor vanaf ongeveer 40 cm diepte. De waterhuishouding van deze gronden is meestal gunstig; enkel in aanwezigheid van een oudere kleilaag kan wateroverlast optreden. De structuur van de bovengrond is goed. Drainage is gewenst voor bouwland. Op deze gronden kunnen alleen poldergewassen met succes worden geteeld. In natte seizoenen kan de opbrengst lager zijn wegens wateroverlast (Sys en Van Ranst, 2000)

Figuur 10: Situering van het projectgebied op de bodemkaart
(Bron: <http://www.bodemverkenner.be>)

4. Veldwerk

Het veldwerk vindt plaats op 7 oktober 2014. Het onderzoek wordt uitgevoerd door archeologen Frederik Roelens en Griet Lambrecht, bijgestaan door twee veldtechnici. Daarnaast wordt het team gedurende een halve dag aangevuld met onze vaste metaaldetectorist, Roland Decock.

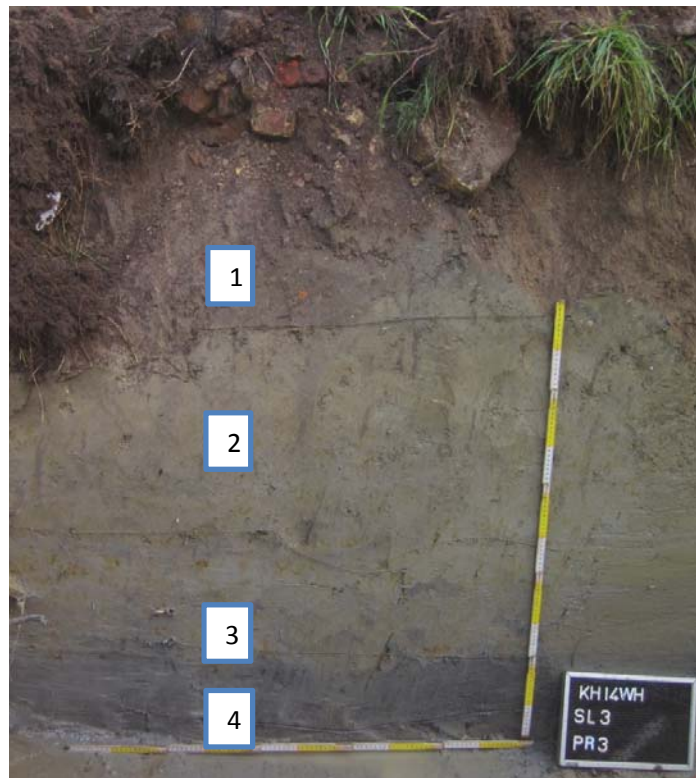
Tijdens het onderzoek worden alle sporen en profielen geregistreerd, gefotografeerd en manueel ingemeten.

Er kunnen, verspreid over het bedreigde deel van het onderzoeksterrein, drie sleuven getrokken worden. De ligging van de sleuven is op voorhand afgesproken met de bouwheer. Sleuf twee kan slechts gedeeltelijk aangelegd worden. De huidige loods is momenteel nog in gebruik en wordt pas in een latere fase afgebroken.

Figuur 11: Zicht op het veldwerk

De bodemopbouw komt overeen met de gegevens van de bodemverkenner (zie 3.3), zoals te zien op profiel 3 (figuur 12). Onder de ploeglaag (1), bevinden zich zware kleiige pakketten, gaande van bruingrijs (2) tot geelgrijs (3). De textuur verlicht tot zavel op 85 cm onder het maaiveld. Naast de hoeve is de situatie enigszins afwijkend (profiel 1, figuur 15): onder de ploeglaag (1) bevindt zich een organisch mestpakket (5) en een 30cm dikke puinlaag (6), bovenop de natuurlijke bodemlagen (4).

Figuur 12: Profiel 3 in sleuf 3

Er worden in totaal 7 archeologische sporen geregistreerd tijdens het proefonderzoek (zie detailplan in bijlage).

In de eerste sleuf, parallel met het woonhuis, zijn vier sporen aangetroffen. Spoor 1 wordt net onder het maaiveld aangesneden en bestaat uit een gemetste structuur, opgebouwd uit bakstenen van het formaat 22x10x6cm waartussen een zandige mortel is aangebracht. Gezien de ligging en oriëntatie gaat het om funderingen van een afgebroken ruimte die aansluit bij het huidige gebouw. Op basis van oude kaartdata (zie 3.2) zou deze fundering 17^e eeuws of recenter kunnen zijn (figuur 13).

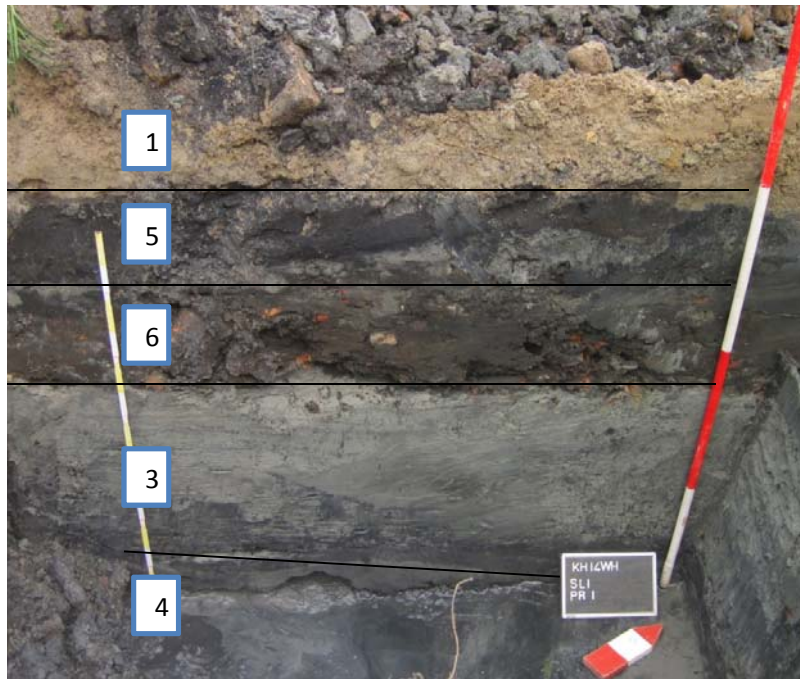
Figuur 13: 17^e Eeuwse funderingsresten, spoor 1

Hiernaast wordt een cirkelvormig gemetste structuur aangetroffen met een binnendiameter van circa 1,45m. Het betreft ambachtelijke polderbakstenen, met een typisch geelrood gevlamd baksel. Gecombineerd met de bruine, organische vulling (spoor 3) kan dit spoor geïnterpreteerd worden als een laat- of postmiddeleeuwse beerput (figuur 14).

Figuur 14: beerput, spoor 2&3

Ten slotte wordt een bruin tot zwart pakket van ca. 25 cm dikte aangesneden over een lengte van 3,75 meter. Hierin zijn resten van een schoen in leder gevonden, alsook een voet van een kruik in steengoed, te dateren in de 14^e-15^e eeuw. Het pakket is zichtbaar in profiel 1, laag (5)(figuur 15). Op het huidige plan staat deze zone aangeduid als 'mesthoop', hoewel deze op het terrein reeds weggenomen is. De kans bestaat dat dan ook dat deze mesthoop meerdere eeuwen op dezelfde plaats heeft gelegen.

Figuur 15: Profiel 1 in sleuf 1

Sleuf 2 wordt ten oosten van de industriële loods gegraven, met oog op het terugvinden van een eventuele walgracht. Er zijn restanten van de walgracht noch sporen aangetroffen, de bodem is plaatselijk sterk verstoord door de aangebrachte verharding.

De laatste sleuf wordt aan de achterzijde van deze loods getrokken. De eerste 8 meter bleek de bodem sterk verstoord, hierna zijn nog drie sporen blootgelegd.

Kuil spoor 5 en kuil of gracht spoor 7 zijn scherp afgeijnde sporen met een heterogene grijsbruine opvulling (figuur 16a-b). Naast brokken houtskool wordt hierin zeer veel aardewerk gevonden. Het gaat om fragmenten van braadpannen, kannen, kruiken, etc. in reducerend en spaarzaam geglazuurd oxiderend gebakken aardewerk. Het geheel kan in de Bourgondische periode (1375-1500) gedateerd worden.

In gracht spoor 6 werd géén diagnostisch materiaal gevonden.

Figuur 16a-b: Kuil spoor 5 (a) en kuil of gracht spoor 7 (b), te dateren ca 1375-1500

5. Besluit en antwoord op de onderzoeksvragen

- Zijn er sporen aanwezig? **Er werd 7 sporen geregistreerd in drie korte proefsleuven**
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? **antropogeen**
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen (goed, gebioturbeerd, ...)? **goed**
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren? **meerdere**
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes? **De sporen kunnen, op basis van het aangetroffen aardewerk, in de Bourgondische periode gedateerd worden**
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek? **De focus van het vervolgonderzoek dient uit te gaan naar sporen en structuren uit oudste periode, namelijk 1290-1570.**

Uit archiefbronnen is gebleken dat de oorspronkelijke hoeve afgebrand is omstreeks 1570, tijdens de Geuzenstrijd. De post-middeleeuwse geschiedenis is vrij goed gekend, onder meer door voldoende cartografisch materiaal. De archeologische prospectie met ingreep in de bodem, bestaande uit het aanleggen van drie korte proefsleuven, leverde een aantal relevante archeologische sporen op. Een aantal van de aangetroffen sporen kunnen op basis van het geassocieerde aardewerk in de Bourgondische periode gedateerd worden. Een opgraving van het bedreigde areaal zou licht kunnen werpen op de vroegste occupatiefase van de hoeve, tussen 1290 en 1570. Gezien deze resultaten adviseert Raakvlak een vervolgonderzoek. De advieszone is afgebakend op kaart en bevindt zich in bijlage (bijlage 3: advieszone).

6. Bibliografie

Coornaert, Maurits (1974). *Knokke en het Zwin. De geschiedenis, de topografie en de toponimie van Knokke met een studie over de Zwindelta*. Tielt: Lannoo

D'hont, André (1994) Bevrijding van Knokke: bevrijding langs het Hazegras, de laatste slag, 1 november 1944, Schelde vrij, In: *Cnoc is ier*, jg.22-31, p.50-63

Hillewaert, Bieke; Hollevoet, Yann en Ryckaert, Marc (2011). *Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge*. Van de Wiele: Brugge

Sys en Van Ranst (2000) *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen*, Retrieved at <http://www.labsoilscience.ugent.be/legendebodemkaart.pdf>

Termote, Johan en Zwaenepoel, Arnout (2009) *Forten en verdedigingswerken in het Oost-en West-Vlaamse krekengebied. Deel 1: studie*.

Termote, Johan en Zwaenepoel, Arnout (2009) *Forten en verdedigingswerken in het Oost-en West-Vlaamse krekengebied. Deel 2: inventaris*.

Provincie West-Vlaanderen, Econnection 2003

'Knokke', 'Graaf Jansdijk' en 'Witte Hoeve':

<https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/geheel/216446>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/geheel/8378>

<https://inventaris.onroerendergoed.be/dibe/relict/58764>

<http://cai.erfgoed.net>

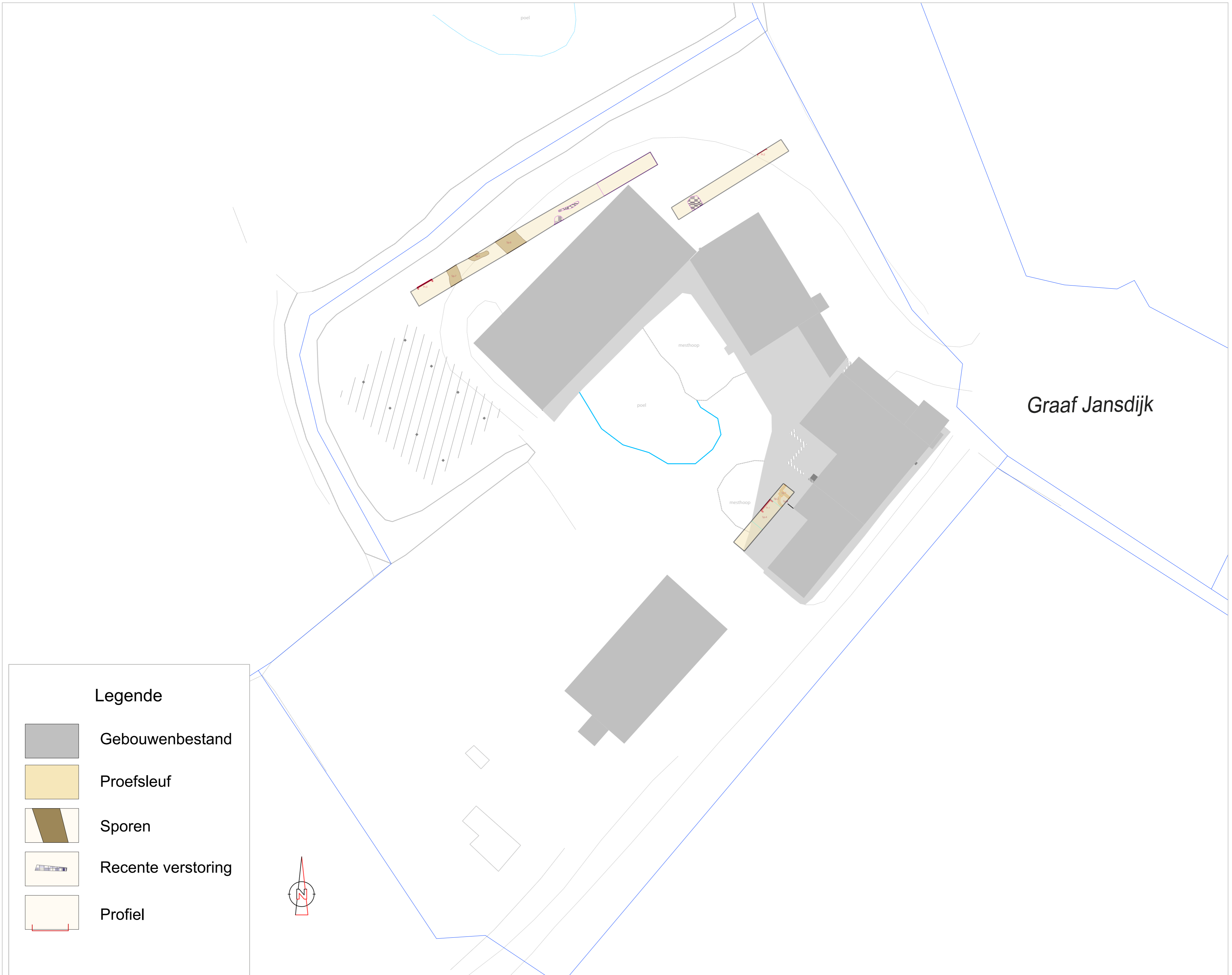
<http://www.bodemverkenner.be>

<http://www.geopunt.be>

http://www.kbr.be/collections/cart_plan/ferraris/ferraris_nl.html

7. Bijlagen

1. Overzichtsplan
2. Detailplan
3. Advieszone voor vervolgonderzoek

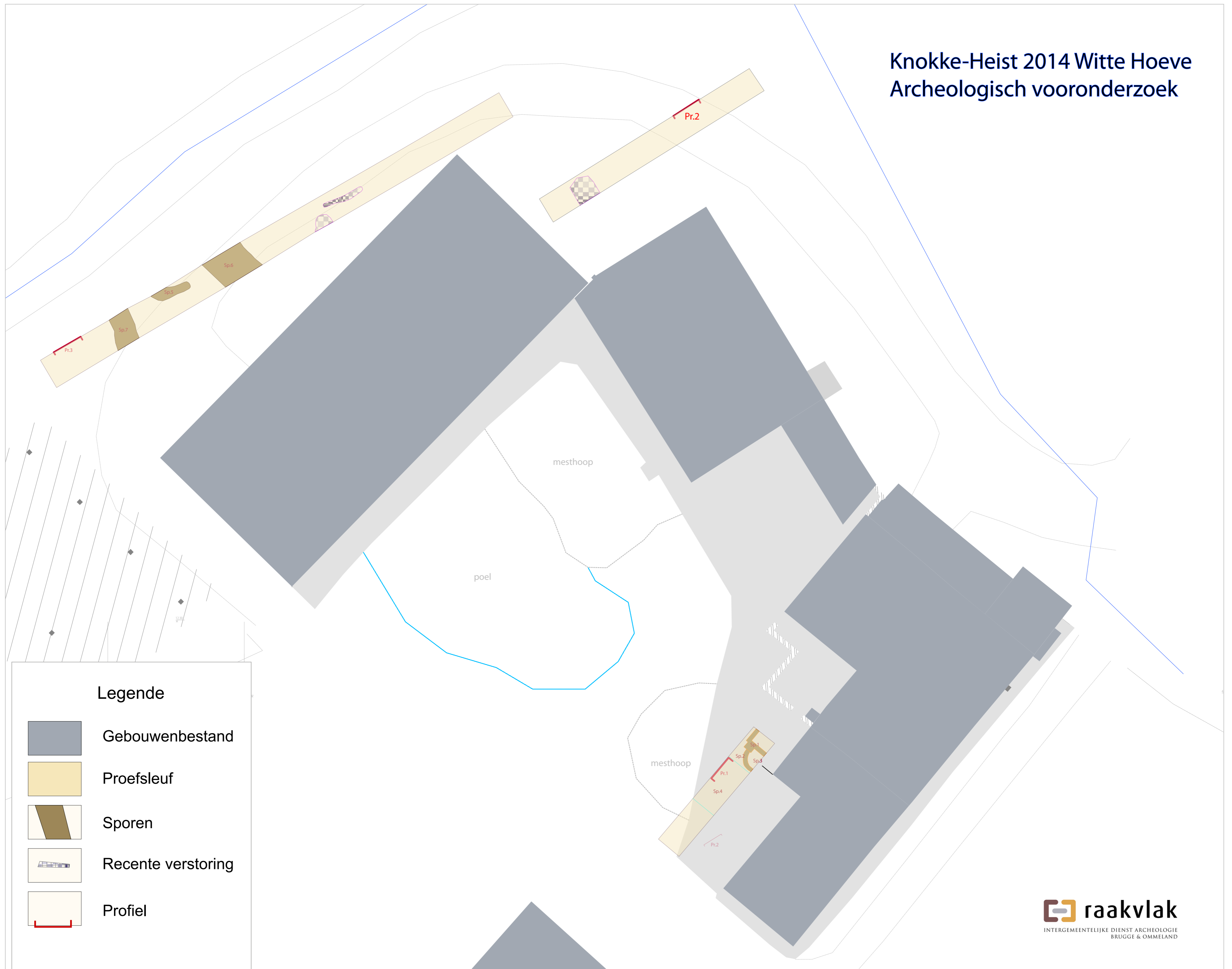

Legende

- Gebouwenbestand
- Proefsleuf
- Sporen
- Recente versterking
- Profiel

Graaf Jansdijk

Knokke-Heist 2014 Witte Hoeve Archeologisch vooronderzoek

Dagrapporten Veldwerk

Datum	Weer	Activiteiten	Bieke	Jan	Stefan	Jari	Griet	Dieter	Frederik	Jurgen	Serge	Regy	Nico	Steven	stagiair	kraanman
7/10/2014	regen	aanleg sleuven 1 tem 3					1		1			1		1		1
Totale veldwerkdagen:			0	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1

Knokke-Heist 2014 Witte Hoeve - fotolijst

Sleuf 1

KH14WH SI1-aanleg(1).JPG
KH14WH SI1-aanleg(2).JPG
KH14WH SI1-overz(1).JPG
KH14WH SI1-overz(2).JPG
KH14WH SI1-overz(3).JPG
KH14WH SI1-P1(1).JPG
KH14WH SI1-P1(2).JPG
KH14WH SI1-P1(3).JPG
KH14WH SI1-P1(4).JPG
KH14WH SI1-P1(5).JPG
KH14WH SI1-P1(6).JPG
KH14WH SI1-Sp1(1).JPG
KH14WH SI1-Sp1(2).JPG
KH14WH SI1-Sp1(3).JPG
KH14WH SI1-Sp1(4).JPG
KH14WH SI1-Sp2(1).JPG
KH14WH SI1-Sp2(2).JPG
KH14WH SI1-Sp2(3).JPG
KH14WH SI1-Sp2(4).JPG
KH14WH SI1-Sp2(5).JPG
KH14WH SI1-Sp2(6).JPG

Sleuf 2

KH14WH SI2-aanleg(1).JPG
KH14WH SI2-aanleg(2).JPG
KH14WH SI2-aanleg(3).JPG
KH14WH SI2-overz(1).JPG
KH14WH SI2-overz(2).JPG
KH14WH SI2-overz(3).JPG
KH14WH SI2-overz(4).JPG
KH14WH SI2-P2(1).JPG
KH14WH SI2-P2(2).JPG
KH14WH SI2-P2(3).JPG
KH14WH SI2-P2(4).JPG
KH14WH SI2-P2(5).JPG
KH14WH SI2-P2(6).JPG

Sleuf 3

KH14WH SI3-aanleg(1).JPG
KH14WH SI3-aanleg(2).JPG
KH14WH SI3-aanleg(3).JPG
KH14WH SI3-aanleg(4).JPG
KH14WH SI3-detail sleuf(1).JPG
KH14WH SI3-overz(1).JPG
KH14WH SI3-overz(2).JPG
KH14WH SI3-overz(3).JPG
KH14WH SI3-overz(4).JPG
KH14WH SI3-overz(5).JPG
KH14WH SI3-P3(1).JPG
KH14WH SI3-P3(2).JPG
KH14WH SI3-P3(3).JPG
KH14WH SI3-Sp5(1).JPG
KH14WH SI3-Sp5(2).JPG
KH14WH SI3-Sp5(3).JPG
KH14WH SI3-Sp5(4).JPG
KH14WH SI3-Sp6(1).JPG
KH14WH SI3-Sp6(2).JPG
KH14WH SI3-Sp6(3).JPG
KH14WH SI3-Sp6(4).JPG
KH14WH SI3-Sp7(1).JPG
KH14WH SI3-Sp7(2).JPG
KH14WH SI3-Sp7(3).JPG
KH14WH SI3-Sp7(4).JPG
KH14WH SI3-Sp7(5).JPG